

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, poi leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročina se pošilja na: Upravnivo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udeje "Katoliškega tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vratajo. — Upravnivo Koroška cesta štev. 5, sprejeme naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitivrste za enkrat 45 vin, ali kar je isto, I kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratne oglaše primeren popust. V oddelku "Mala naznana" stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprtje reklamacije so poštnine proste.

Seidler in državni zbor

Maribor, 16. julija.

Danes, v torek, dne 16. julija, ko to pišemo, se je zopet sestal državni zbor. Rešiti bi moral pred vsem začasni državni proračun do novega leta in dovoliti vladi vojne potrebščine. Kljub dolgotrajnim pogajanjem in meštarjenjem Seidlerjeva vlada še do danes ni dobila večine za se v državnem zboru. S Seidlerjem gredo samo Nemci in sicer liberalni in nacionalni ter krščansko-sosialni, a teh je daleč pre malo za večino Slovani, zlasti Jugoslovani in Čehi, ne marajo nič imeti skupnega s Seidlerjevo vlado, ki

Tudi nemški socialni demokratje in Poljaki so izjavili, da ne dovo lijo se danji vladi proračuna. Del Italijanov in Ukrajincev bi morda glasoval z vlado, pa to izdaleka ne zadostuje za večino.

Ministrski predsednik Seidler, ki se drži ministarskega sedeža, kakor cek kože, je v soboto, dne 13. julija, nenadoma z 9. uro zvečer poklical k sebi načelnike klubov, češ, da jim ima sporočiti važne stvari. Seidler, ki je neposredno pred sestankom z načelniki klubov prišel od cesarja, ni vedel povedati prav nič zanimivega in važnega. Povpraševal je le samo voditelje strank, kaj in kako bo z državnim zborom. Dr. Korošec je Seidler nagovoril: „Povabil sem Vas, da Vas vprašam, ali bo prišlo v zasedanju državnega zabora do burnih prizorov, ki bi mogli škodovati ugledu države in vzbudit vtis, da nismo složni med seboj. Sicer ni v teku nobena tak a zadeva, da bi bila država vsled burnih dogodkov v parlamentu ravno sedaj posebno ogrožena, vendar je za mene važno, da si ustvarim sliko poteka parlamentarnega zasedanja.“ — Dr. Korošec: „Ai boste prišli do burnih prizorov ali ne, na to Vam jaz ne morem dati nikakega odgovora. Mi Jugoslovani bomo v parlamentu postopali tako, kakor je naša dolžnost. Ako nastane vsled tega kakšna škoda, potem nismo krivi mi, temveč Vi, ekselencia, ki ste s svojo politiko ustvarili položaj, v katerem se nahajamo.“ — Ministrski predsednik je nato naznani dr. Korošcu, da nameravam govoriti v svojem govoru tudi o jugoslovanskem vprašanju. Poslaneč Korošec: „Pa morda tako, kakor ste govorili nekdavn v seji načelnikov strank?“ (Seidler je takrat proglašil Slovence kot nekako nemško posestno stanje in se je izjavil za ureditev jugoslovanskega vprašanja brez Slovencev.) — Seidler: „Da, podobno.“ — Dr. Korošec: „Nato Vam moram le povedati, da boste s tako izjavo vili olja v ogeni.“ — Na opetovanju Korošecu vprašanje, kaj pomenijo današnja nočna izpraševanja, vitez Seidler ni hotel ali ni mogel dati nobenega jasnega odgovora.

Seidler in Nemci so se zadnje dni silno trudili, da bi pridobili nemške socialne demokrate za državni proračun. Listi so že pisali, da se ustavovi nemška zveza (blok), v kateri bi bili nemški nacionači, liberalci, krščanski socialci in socialistični demokratje. Poslednji so za slučaj vstopa v vladno večino baje zahtevali: splošno volilno pravico za občino in deželne zbole, delavske zbornice in starostno zavarovanje. Pogajanja pa so se razbila, ker so delavske množice radi gladu, ki vlada med njimi, nezadovoljene in razburjene. Tako je Seidlerjev nemški blok splaval po Donavi. Dokler je na krmilu Seidler, bodo zoper vlado tudi Poljaki, ki so trdno odloženi, storiti vse, da strmoglavijo sedanjega načelnika vlade.

V seji načelnikov strank v pondeljek, dne 15. t. m. je dr. Korošec v imenu Jugoslovanskega kluba zahteval, naj se pred prvim čitanjem proračuna prirasti k razgradnji nujno vprašanje Jugoslovjanov glede miru. Po prvem čitanju državnega proračuna pa naj pride v pretres vprašanje o prehrani, zveza z Nemčijo, protiustavna mirovna pogodba v Bruslju, Litovskem, nameravana priklopitev Bošne k Ogrski, in Dalmacije k Hrvatski in preganjanje Jugoslovjanov po civilnih in vojaških oblastih. Zahteva dr. Korošca je Nemce zelo vznemirila.

Seidler je torej sedaj še vedno brez večine, ker je že bil marsikateri vojskovedja v sedanji vojni brez sreče. Položaj je danes tak, da Seidler ne more ustavno vladati, ker nima večine v državnem zboru. Seidlerjeva vlada te večine najbrž nikdar tudi dobila ne bo. Tako sta torej zdaj dve možnosti: Ali Seidler odstopi, ali pa bo vlada poslala državni zbor domov in bo vladala po svoje, kakor se ji bo pač spoljubilo. Poslednje pa je težko verjetno, ker bi v

inozemstvu napravilo zelo slab utis ter bi avstrijsko vprašanje spravilo v pretres vse Evrope.

Ko bodo dobili naši čitatelji "Slovenskega Gospodarja" v roke, se bo politični položaj morda že nekoliko razjasnil. Eno pa je gotovo: Preko nas Slovanov se v Avstriji ne bo dalo vladati. Slovani štejemo v Avstriji 18 milijonov prebival.

komaj 10 milijonov. Naj pride, kar hoče, Jugosloveni smo v zvezi s Čehi pripravljeni se boriti tako dolgo, dokler ne dosežemo svojih pravic, svoje svobode in samostojnosti.

Grof Burian o zunanjem

pričaju

Naš zunanjini minister grof Burian je o zunanjem položaju avstrijskemu in ogrskemu ministrskemu predsedniku poslal razravo, v kateri med drugim pravi:

V sredji grozne in za osrednje velesile vselej uspešne obrambne borbe nočajo osrednje velesile izvjevati ničesar drugega nego pripravljenost in voljo za mir pri naših sovražnikih. Ako združimo vse to, kar so naši sovražniki označili za svoj vojni cilj, s poznamo tri skupine stremljenj, s katerimi skušajo opraviti nadaljevanje krovoprelitra.

Udejstvili bi se naj idealni človečanstva. Vladala bi naj svoboda vseh narodov, ki bi naj v bodoče tvorili svetovno zvezo in bi naj poravnali svoje s pore ne več z orožjem, ampak potom svetovnega razsodista. Vsako medsebojno gospodstvo bi naj bilo izključeno.

Na račun osrednjih velesil bi se naj izvršile razne spremembe ozemlja. Te namere za priklopitev ozemlja so, četudi s spremembami, dredočno znane. Vrhutega še pa tudi obstaja namen, zlasti kar se tiče Avstrije, jo notranje razkosati, da bi se iz nje ustvarile nove državne tvorbe.

Končno se še hočejo naši sovražniki maščevati nad nami ter zahtevajo, da se kaznujemo za naše zločine. Hočejo, da delamo pokoro in se kesamo, ker smo se upali braniti pred sovražnimi napadi in še celo vspešno braniti. Našo sposobnost za branbo imenujejo militarizem in ta bi moral biti uničen.

Ako naši sovražniki mir, ki je bil sklenjen na vzhodu, označujejo kot svarilni zgled in kot strašilo, kako mi postopamo s premaganimi sovražniki, ne moremo spoznati v tem očitku nobene dejanske upravičenosti, pač pa moramo opozarjati na to, da ni nobeni vojskujoči se državi kedaj treba priti v položaj Rusije ali Rumunije, ker smo vendar vselej pri oju, da stopimo v mirovna pogajanja z vsemi državami, s katerimi es vojskujemo.

Nepremagljiva se še pa zdi trma, s katero se zahtevajo ozemlja Alzacija-Lorene, Tridenta, Trsta, nemških naselbin itd. Tukaj je meja naše pripravljenosti za mir, v okviru te meje se lahko vse razpravlja, le ne o našem lastnem posebnem stanju.

Od Avstro-Ogrske hoče sovražnik ne samo odtrgati, po čemer hrepeni, ampak napad bi se naj izvršil še tudi na notranji ustroj države in bi se jo naj kolikor le mogoče razkosalo. Ko so sovražniki prišli do spoznanja, da za zmago nad nami ne zadostujejo več druga vojna sredstva, se je hipno neizmerno pomnožilo zanimanje za naše notranje razmere.

Cetverosporazum je v tej vojni odkril svoje srce za te zadeve tako pozno, da marsikateri sovražni državnik govoriti o takih narodnostnih vprašanjih, o katerih pred vojno pač ni imel nobene slutnje.

Naši sovražniki nas hočejo z ofenzivo hujskanja notranje oslabiti in nas napraviti brez brame, razbiti hočejo naš zelo močen organizem, da bi potem oslabljene dele spravili v službo za svoje namene.

Ena polovica Avstro-Ogrske bi se naj uničila. Da se napravi druga polovica po nezaprošenih receptih naših sovražnikov srečna, v te svrhe bi se naj nadaljevala brezsmiselna vojna.

Kakor se je to v teku stoletij vedno dogajalo bodo države in narodi monarhije svoje notranje načoge sporazumno s svojim vladarjem že sami uredili. Monarhija odločno odklanja vse tiste roseghe v vsaki obliki in naše notranje zadeve, ravno tako kakor se ni nikdar bavila s tujimi zadevami.

Gotovo je, da vsled te vojne grozno trpimo, toda bolj trda nego naša usoda je naša trdnja volja, da se bojujemo za našo dobro pravico, dokler sovražnik ne bo odjenjal od svojih človeštvu mamečih in

napačnih nazorov in dokler ne bo opustil svojega načela po preobrafu.

Zaščito našega trdnega zaupanja v teh tako usodepolnih in resnih urah tvojio slejkoprej naše enotne, iste vojne cilje zasledjuče vojne zveze, predvsem naša stara zveza z Nemčijo, ki se je v miru in v vojni izkazala za blagoslov prinašajoča in katera nam naj vsled nerazdeljene volje narodov, ki se nahajajo v njenem varstvu, tudi v bodoče ostane varna podlaga, da se z združenimi močmi izvijemo iz svetovne krize ter da zatem s krepko medsebojno podporo vse obnovimo in se zopet povrnemo nazaj k mirnemu in varnemu državnemu in gospodarskemu življenju. Stremljenje zavezniških vladarjev in njihovih vlad je, da odnosili med Avstro-Ogrsko in Nemčijo postanejo tesnejši in prisrčnejši. Zveza naj bi imela tudi v bodoče kakor dosedaj izključno značaj obrambe. Trdno bi naj temeljila na zadovoljivi rešitvi vseh vsled vojne nastalih in skupno nas vseh teikajočih vprašanj.

Nova zavezniška pogodba bi naj ne vsebovala samo političnih odnosov ob teh držav, marveč bi tudi naj bila povod, kako se naj prihodnje, veden bolj tesne gospodarske, vojaške in druge razmere prilagodijo spremenjenim razmeram in nazorom.

Vojna in mir

Upanje na skorajšnji mir je vedno manjše. Odnehati nočje ne Nemčija, ne cetverosporazum. Na obeh straneh se še vedno pripravljajo na nove boje na nove ofenzive. Največje vojne priprave so zdaj v Ameriki. Na tisoče in stotisoče mož hiti pod zastavo, se uri v orožju. Na stotine ladij vozi vojaštvo, topove, strelivo in živila v Evropo na pomoč sovražnikom Nemčije. Belokožci, Indijanci in črnci, vse hiti na fronto. Iz Afrike in Avstralije vozijo parniki sveže moštvo na zapadno bojišče. Skoro ves svet je na nogah. In zakaj? Vsenemška struja,

odklanja sporazumni mir ter sanja o nemškem zmagovaljem miru, cetverosporazum pa še vstraja pri svojih starih zahtevah, da se mora dati vsem narodom pravica samoodločbe. Francozi pa zahtevajo, da se jim vrne Alzacija in Lorena. Švicarska brzopavna poročevalnica poroča dne 12. julija, da je angleški ministrski predsednik Lojd Žorž v svojem zadnjem govoru izrecno povidal, da naši sovražniki cetverosporazum ne zahtevajo niti pedrave nemške zemlje. A kljub temu kažejo vsa znamenja, da nemška vlada vsled vsenemškega pritiska ni voljna sprejeti pogoje sporazumnega miru. Socialdemokrat Eber je v nemškem državnem zboru dne 13. t. m. odločno povidal, da je ogromna večina nemškega ljudstva že sita vojske, a da so vsenemščini tisti, ki preprečujejo mir. Neodvisni socialist Geyer je izjavil: „Sedanje bojevanje ni obrambna vojska, temveč vojska za svetovno gospodstvo, vojska za gospodovanje sile in moči nad pravico. Kdor pošteno misli o miru, mora odkloniti denarna sredstva za nadaljevanje vojske.“ In kljub temu je večina državnega zboru sprejela redlogo, da sme vlada najeti 18 milijard novega vojnega posojila. Tudi Anglija, Amerika in Francija so najele zadnji čas skupno 32 milijard novih posoil za nadaljevanje vojske.

Na frontah je sedaj položaj ta-le: V Italiji je bilo nekaj časa mirno, sedaj pa postaja bojevanje spet živahnno, posebno v gorovju. V Alpauji se smo umaknili pred sovražno silo za 10 do 20 km v gorovje. Nekateri listi poročajo, da smo izgubili mesto Drač ob Adriji. Uradno pa še ta vest ni potrdjena. Na Francoskem se na obeh straneh pripravljajo na velike boje. Na nekaterih mestih, n. pr. v Flandriji je začela nemška armada dne 15. t. m. napadati tamšnjo sovražno silo in je že prvi dan prisa nekaj naprej.

Upanje na mir je sedaj še samo želja in sanje.

Nemška ofenziva na zahodu.

Dne 15. t. m. so Nemci na Francoskem zopet začeli z ofenzivo. Tokrat so se navalili z vso silo na črto med mestoma Chateau-Thiery —

Esperney (severovzhodno od Pariza). Posrečilo se jim je na ozkem prostoru prekoračiti reko Marno. Ujeli so 13.000 mož. V angleški spodnji zbornici je minister Bonar-Law naznani, da je poveljnik četverosporazumovih čet na Francoskem maršal Foch telefončno sporočil, da je z uspehom prvega bojnega dne zelo zadovoljen. Nemci, ki so napadli na vzhodni in zahodni strani Reimsa, so vdrli samo na zahodni strani na 36 km široki črti 4—5 km naprej, dočim so bili vzhodno od Reimsa vrženi nazaj. Amerikanci so natepli Nemceju južno od mesta Marcier in jim odvzeli 1000 vjetnikov.

Letošnja košnja.

Dopis iz ptujske okolice.

Letos povsod tarnajo ljudje, kako so malo nakanili. In še slabše kot no višnah je bilo po dolinah. Izjeme so bile samo tam, kjer so gnojili z umetnimi gnojili. Vzrok tej slabki košnji ni samo letošnja, marec tudi lauska suša. Lani ni bilo skoraj nič otave, in posušile so se celo koreninice nekaterih trav. In to se še letos pozna.

Vsled tako silno neugodnega vremena se je še veliko krme pokvarilo. Po sedem in celo deset dni so imeli nekateri na travnikih raztrošeno seno ali pa v Kopicah. Pri zadnjem deževju je bila krma pod kopicami pri teh že vsa gnjila.

Zato ni čudno, da je ljudstvo kar zastokalo, ko se je izvedlo, koliko krme zahteva politična in vojaska uprava. Čeprav ni več dosti živine, je vendar izkušeno, da bi se moglo toliko krme spraviti skupaj.

Razne politične vesti.

Prva seja državne zbornice. Po štirimesečnem odmoru se je v torek, dne 16. julija zopet vršila prva seja državne zbornice. Sejo je otvoril zbornični predsednik dr. Groß. Ko je stopil v zbornico dr. pl. Seidler v spremstvu ostalih ministrov, je nastal v gostih čeških in jugoslovenskih poslancev velik hrup in klici: „Ven z Seidlerjem! Ministrski predsednik po hudičevi milosti!“ Ko se je hrup nekoliko poleg, je kot prvi govoril dr. Seidler. Glede zunanjosti politike je reklo, da nima k znani izjavi grofa Buriana, katero priobčimo na drugem mestu, ničesar dostaviti. Glede notranje politike je izjavil, da je bila vladu prisiljena izdati znano naredbo o delitvi Češke v okrožja, ker bi se ji sicer očitalo, da za izvršitev svojega načrta glede narodne samouprave ni nič storila. Vsa njegova daljna izvajanja pa so bila taka, kakor smo jih vajeni slišati iz ustakega.

vsenemškega poslanca. Izvajal je, da mora v Avstriji vladati nemški duh še nadalje ter da neče tozadevno ničesar spremeniti. Po njegovem mnenju je in ostane nemški narod hrbitenica naše države ter da vlada od svojega dosedanjega nemškega kurza ali toka ne namerava odjenjati. Zanikal je, da bi bili avstrijski Nemci tlačitelji drugih avstrijskih nemških narodov. Avstrijski Nemci zahtevajo po vsej pravici priznanje načela, da so vsled svoje zgodovine in omike avstrijski narod. Umetno, da so vsi nemški poslanci razven nemških socialnih demokratov sledili Seidlerjevem izvajanjem z oglušljivim ploskanjem in z urnobesnimi heil-klici. Odkar imamo v Avstriji državni zbor, še ni bilo v zbornici nikdar slišati iz ustakega ministra ali celo ministrskega predsednika govora,

kakor je bil le-ta Seidlerjev govor. Prepričani smo, da človek, ki tako govoriti, ne bo več dolgo v Avstriji ministroval. Za Seidlerjem je govoril Čeh Tušar, ki je naglašal, da bo Seidlerjev govor znova razpalil narodnostna nasprotsta v Avstriji. Zavaroval se je proti izvestnim obrekovanjem cesarske dvojice in proti vsenemški goni, ki bi napraviti iz Avstrije kako nemško naselbino. Končno izjavlja, da bo sedanja vojna končala z zmago demokratičnih idej in z ustanovitvijo Beske države. Za Tušarjem je govoril nemški profesor dr. Waldner, ki izvajanjem ministrskega predsednika dr. Seidlerja ni imel pravzaprav ničesar dohati. Besedo je nato dobil poslanec dr. Verstovsek, ki je ožigosal zasleđovanje Jugoslovanov klub ogromnim žrtvam, katere so doprinesli v tej vojni in je delovanju sedanja vlade ostro obsojal. Očital ji je na skozi štiri meseca ustavila delovanje parlamenta ter da za prehrano prebivalstva ni nič storila. Vlada je tudi sokriva hudodelstvo zlobnih obrekovanj zoper cesarsko dvojico, ki se kujejo v vsenemški kočnici in na vsenemških volkstagihi. Ker je poslanec dr. Verstovsek govoril deli, kakor je določeno, mu je zbornični predsednik odtegnil besedo. Naslednji govornik nemški krščanski socialec dr. Jerzabek je izustil grdo neresno, da je na ruskih bojiščih vsebuje izdajstva čeških čet našlo smrt tudi na stotisočem nemških vojakov. Nemški socialni demokrat dr. Hellenbogen je protestiral proti sklenjenemu miru v Brestu-Litovskem in napadel vrsto, da sklenjenega

miru še dosedaj ni predložila državni zbornici. Češki poslane Stransky in tovariši so nato predlagali, da se postavi dr. Seidlerja in bivšega notranjega ministra dr. Toggenburga na zatožno klop. Predlog bo prišel na dnevnih red ene prihodnjih sej. Jugoslov klub je vložil šest nujnih interpelacij, o katerih se bo razpravljalo v posvetovanju o prvem branju drž. proračuna; nadalje je še stavil 62 drugih interpelacij. Med nujnimi interpelacijami se nahaja tudi interpelacija poslanca dr. Korošča, da se naj takoj uvedejo mirovna povajanja, nadalje interpelacija zaradi preganjanja Jugoslovanov, oviranja jugoslovenskega življenja in zaradi zatiranja jugoslovenskega časopisa. Kakor znano, sežigajo vojaške oblasti kar cele kupe slovenskih časopisov, namenjenih za naše vojake na fronti, dočim se sme n. pr. „Stajero“ neovirano pošiljati vojakom na fronto. Nadalje nujne interpelacije zadevajo sklepanje miru v Brestu-Litovskem, nameravano priklapljenje Bosne in Hercegovine k Ogrskemu, prehrano jugoslovenskih dežel in poglobitev zveze z Nemčijo.

Vsenemci proti habsburški vladarski hisi. Nemškonacionalni list »Prager Tagblatt« poroča, da so bile vsenemške »Leipziger Neuste Nachrichten« za Avstrijo zato prepovedane, ker so napadale našo vladarsko hišo ter razširjale bajke o cesarici. Te gorostasne bajke in laži so vsenemci kot ponatis iz imenovanega v Lipsiji izhajajočega vsenemškega lista v tisočih in tisočih izvodih razširjali med ljudstvo v Avstriji.

Odstop maršala Konrada. Maršal Konrad-Hecendorf je vendarle odstopil. »Slov. Gospodar« je že v zadnji štev. prinesel to vest. Odstop je v zvezi z ponesrečeno ofenzivo proti Lahom.

Cesar je dne 16. t. m. z lastnoročnim pismom sprejel Konradov odstop, ga imenoval za polkovnika vseh telesnih stražer in ga je povzdignil v grofovski stan. Obenem je imenoval generalnega polkovnika nadvojvodo Josafa za poveljnika Konradove armadne skupine in generala kneza Schönburga za poveljnika neke armade.

Slovane je treba Po Slov. Štajerskem potuje nemškoradikalni poslanec dr. Wichtl z Dunajem in hujška svoje vsenemške bratce za nadaljevanje vojske in za boj v iztrebljenje Slovanov. V Slov. Bistrici je govoril zadnji petek Kot glavni cilj bodočega boja proti Slovanom je označil: Iztrebimo Slovane, zmanjšamo njih število! Sredstvo: nadaljevanje vojske in glad. To je po njegovem mnenju orožje, ki bo gotovo prineslo zmago Nemcem nad Slovani. Wichtl je z veseljem povdral, da se je

posrečilo zanesti vojno večinoma na slovanska tla; nemške pokrajine se le malo prizadete po vojski. »Z vojsko in gladom smo že iztrebili okoli 20 milijonov Slovanov, da jih še bolj iztrebimo, je treba nadaljevati vojsko do popolne nemške zmage in potem bo nemški rod zagospodoval nad celim svetom. Tako govoriti in hujška vsenemški poslanec. Okrajno glavarstvo kje si bilo? Prepovedalo si sicer shod, a slovenebistriški vsenemci (bilo jih je 37) so vendar zborovali nemoteno v pezno noč. — Dne 11. t. m. je zboroval Wichtl v Št. Lovrencu nad Mariborom pri Novaku, kjer je govoril 25 lovrenškim vsenemcem v enako strupenem smislu kot v Slov. Bistrici. Tudi tukaj so nemčurji zborovali klub prepovedi. Vprašamo: Zakaj mariborsko glavarstvo tako skrbno ščiti vsenemce?

Slovenec in Slovenke, pozor! Med slovenskim skoro izključno mestnim ljudstvom v Mariboru se opažajo res obžalovanja vredni slučaji. Mnogo naših Slovencev, žalibog tudi iz boljših, da, celo iz merodajnih krogov, se poslužuje na javnih cestah, a tudi drugod nemškega jezika. Zakaj to? Ali nimamo Slovencev dovolj za vsako našo besedo primernih izrazov v lastnem jeziku? Ali se morda bojijo ti strahopetci, da bi se jih na cesti radi rabe slovenskega jezika kaj žalega zgodi, ali se ga mogoče celo — sramujejo? Ali si mar domišljajo, da bodo veljali za bolj »inteligentne«? Res, žalostna znamenja časa! V zaprti sobi kritizirajo čez vsenemštvom, prisevajo Nemcem sovraštvo do groba, a ko pridejo vun na cesto in zagledajo par nemških hujščakov, pa se jim stresejo hlačice in se poslužujejo v svoji strahopetnosti jezika, ki so ga že sto in stokrat v Slovenci in Slovenke, zavedajte se, da ste sinovi in hčerke Slave! Pokažite Nemcem, da tudi brez njih lahko izhajamo, pokažite, da se Jugoslavija klub — vsem njihovim grožnjam bliža, da smo zvesti rodujubi in ne polovičarji! Poslužujte se zato kiersibli le slovenskega jezika! Pokažite, da ste vredni Jugoslavije! Torej, naprej! Sme, govoril! — Jugoslov pozdrav: J. M.

Nemčija proti Avstriji? Nemško časopisje ostre piše proti temu, da bi se rešilo poljsko vprašanje v avstrijskem smislu; avstrijska vlada je nekaj listov in Nemčijo propovedala. Neki flunajski list je posodal, da bo Nemčija v Pratkom odklonila rešitev poljskega vprašanja v avstrijskem smislu (da bi postal naš cesar tudi kralj Poljske), nakar je glasilo zunanjega ministra »Frontenblatt« naglašilo, da

Avstro-Ogrska vstraža na tej rešitvi in da je od tege odvisno tudi vprašanje o poglobitvi naše zveze z Nemčijo.

Zmešnjave v Nemčiji. Nemški državni tajnik za zunanje zadeve dr. pl. Kühlmann je moral odstopeni, ker so to zahtevali vsenemci. Mož se jim je zameril, ker je bil vendarle nekaj prijazen sporazumenu miru. Njegov naslednik je admiral pl. Hintze. Državni kancelar grof Hertling je sicer v nemškem državnem zboru podal izjavo, da ta osebna izpremembra ne pomenja izprememb sistema, da vstraža kot kancelar na svojih političnih nazorih v notranji in zunanjosti politiki in se slekjoprej drži mirovnega stališča, a splošno se zatrjuje, da so prišli sedaj v Nemčiji na krmilo prijatelji naših nemškutarjev, vsenemci, ki hočejo, naj se vojska nadaljuje do skrajnosti. Tudi Kühlmannov naslednik admiral pl. Hintze bo zastopal to stališče, s katerim se strinja i vrhovno vojno vodstvo. — Pruska gosposka izbornica se je izrekla za mir meča, t. j. za nadaljevanje vojske; v enakem smislu se je izrekel podpredsednik državnega ministrstva Friedberg.

Nemci naseljujejo. Nemčija pošilja v zasedene ruske kraje na stotine nemških ljudi in jim daje zastonj zemljo. Slovane pa tirajo nazaj. Nemško vrhovno armadno poveljstvo je meseca junija t. l. izdalо posebno strogo odredbo za naseljevanje Nemcev na Kurskem.

Na Ruskem so pristaši levih socialnih revolucionarjev umorili nemškega poslanika v Moskvi grofa Mirbacha in dvignili vstajo proti boljševikom, ki se pa ni posrečila. Dne 7. t. m. so otvorili v Moskvi vserusko skupščino sovjeto, ki je z neveliko večino glasov odobrila politiko boljševiške vlade, dočim je močna opozicija predlagala, naj se skupščina razpusti. V Moskvi je vlada upor zatrla z orožjem, po deželi pa se povsod zbirajo protirevolucionarna krde, katerih jedro tvorijo Čeho-Slovaki. Razen tega je četverosporazum v Arhangelsku izkral 10.000 francoskih in srbskih vojakov, ki prodirajo v notranjost. Njihov poveljnik je izjavil, da hočejo braniti deželo proti napadu nemških vojnih vjetnikov. Boljševiška vlada je proglašila četverosporazumove čete za sovražnike in zagrozila s smrto vsakemu, ki bi jih podpiral. Zmešnjava postaja v Rusiji vedno večja. Prebivalstvo se je pobunilo proti Nemcem in jih hoče s pomočjo četverosporazumovih čet izgnati iz Rusije. V Rusiji vre kakor v čebelnem panju.

Katoliški duhovnik — ministrski predsednik. Nizozemska kraljica je katoliškemu duhovniku poslancu V. A. Nolens poverila nalog, da sestavi novo ministrstvo. Nizozemska je po večini protestantovska dežela; v njej namreč protestantje tvojijo tri petinke prebivalstva, katoličani pa dve petinki, in vendar bo katoliški duhovnik ministrski predsednik, ki bo vladal vso deželo.

Medenske novice.

Zlatomašniki. Prihodnji petek, dne 19. julija, slavijo zlati mašniški jubilej naslednji vč. gg. iz lavantske Škofije: Janež Edvard, vpokojeni župnik pri Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah; Lenart Ivan, nadžupnik in kn.-šk. duhovni svetovalec v Smartinu pri Slov. Gradeu; Probst Jožef, vpokojeni župnik na Muti, sedaj živeč v pokolu v Gradeu; Slander Anton častni kanonik, kn.-šk. duhovni svetovalec, dekan, župnik, imejitelj vojnega križca za civilne službe II. razreda, član okrajnega šolskega sveta, v Staremtrgu pri Slov. gradeu. Zlatomašnikom želi se biserni jubilej!

Tridesetletnica mašništva. Letos obhajajo 30 letnico mašništva naslednji gg. preč. g. Franc Moravec, slolni župnik in kanonik v Mariboru; vč. gg. Bokovič Anton, župnik v Artičah, Cerjak Franc, kaplan pri Sv. Krížu pri Slatini, Cinglak Jakob, kaplan v Vojniku, Kitak Jakob, župnik v Smartinu za Dreto, Lekšé Franc, župnik v Lučah, Marinček Jakob župnik v Majšpergu, Sušnik Ivan, računski evident v Mariboru, Svet Alfonz, dekaninski upravitelj in župnik pri Sv. Vidu pri Ptaju, Vračun Franc, župnik v Šmiklavžu pri Slovenjem gradu, dr. Anton Medved, e. kr. profesor v Mariboru, Vrež Janez, c. kr. profesor v Mariboru in Zupančič Donat, kapucinski poovincijal v Celju. Želimo vsem v. č. gospodom, da dočakajo 50 letnico mašništva!

Josip Jurčič. V Celju je v petek, dne 12. t. m. umrl preč. g. Josip Jurčič, kn.-šk. duh. svetovalec bivši dekan in nadžupnik v Vuzenici. Rojen je bil leta 1848 v Majšpergu, v duhovnika posvečen pa dne 21. julija 1870. Kot kaplan je služboval v Smartnem pri Vurbergu, pri Sv. Benediktu v Slov. gor., v Smartnem na Paki, v Žalou in v Dramljah do dne 6. septembra 1891, ko je bil imenovan za župnika v Sv. Lenartu v Slov. gor., katero službo je opravljal do leta 1908, ko je bil imenovan za nadžupnika in fiskana v Vuzenici. Leta 1913 je stopil v pokoj in se naselil pri usmiljenih brah v Gradeu. Leta 1893 je bil imenovan za duhovnega svetovaleca. Pogreb se je vršil v sobotu, dne 13. julija, popoldne v Celju. Spremljal je vodil mil. g. celjski opat Fr. Ogradi v spremstvu 20 gg. duhovnikov. Blagemu in vedno prijaznemu duhovniku svetila večna luč!

Duhovniške vesti. Prestavljena sta č. gg. kačjana: Guček Karel k Sv. Lovrencu na Drav. p.; Čebašek Jakob iz Dobove v Smartno pri Šaleku. — Č. g. Kompolšek Franc, bivši vojni kurat, je nastavljen kot kaplan na Muti. — Prestavljen je

semeniški duhovnik č. g. Andrej Pirc je nastavljen kot kaplan v Dobovi.

Na gostiji Roškar-Gornik na Malni pri Sv. Juriju v Slov. gor. so gostje darovali 247 K za narodne namene 147 K dobi Tiskovni dom 100 K pa slovenska šola v Mariboru. Hvala zavednim gostom!

Koncert v Slov. Bistrici. 21. dan t. m. obeta postati častni sestanek zavednih narodnjakov pri gledališki predstavi in velikem koncertu, katerega priredi slovenjebistroška Čitalnica s sodelovanjem mariborskega Dramatičnega društva v hotelu Avstrija v Slov. Bistrici. Priglašajo se že gostje od vseh štirih strani ki si želijo umetniškega užitka, petja in gledališča, ki si hočejo razodevali svoje želje in težnje ter velikodušno položiti mal dar na oltar ljubezni in usmiljenja za najrevnejše vseh revežev, to so naši slovenski junaki, ki so darovali za vero, dom, cesarja svoje najdražje posvetno blago: luč očesa — Na častno svidene ob pol petih popoldne prihodnjo nedeljo! — Odbor.

Prošnja do naših vojakov, ki so se vrnili iz ruskega vjetništva. Matija Kutin je pisal iz ruskega vojnega vjetništva: oblast vojske Slavonije Kuberle gospoj Barbri Strmšek, da je njen mož Franc Strmšek umrl dne 16. 2. 1916. Od tedaj gospa Strmšek ni dobila nikake vesti več in tudi ne uradnega potrdila o smrti njenega moža. Kdor bi vedel kaj pobližnega ali kdor bi znal sedanj naslov Matije se naproša, da to naznani gospoj Mariji Dolar v Mariboru, Vildenrainerstrasse 15.

Iz groba vstal. Iz Vojnika se nam piše: Posostnikov sin Anton Senegačnik iz Rov, uslužben v Vojniku, je moral takoj začetkom vojne v Galicijo — proti Rusom. Od tega časa ni bilo ne duha ne sluga o njem. Vsi smo mislili, da je storil na galiskem bojišču junaško smrt za domovino ter smo ga kakor pridnega mladeniča obžalovali. Te dni pa se je v radoštvu vseh prismehljal domov. Bil je vjetnik daleč bližu kitajske meje, odkoder ni došlo nobeno pismo domov. Veselje domačih je nepopisno.

Zalosten slučaj. V neki družini v Srijemu je umrila najprej gospodarjeva mati, potem žena in konec oče. Ženin oče se je usmilil otrok, in se je nasebil v zetovo hišo, a v petih dneh je tudi on umrl. Te dni se je vrnil iz ruskega vjetništva gospodar in ko je zvedel, da so mu razen otrok vsi pomrli, je v malo dneh žalosti umrl še sam. Ostali so 4 neprekrbljeni otroci.

Črnogoreci izumirajo. Švicarski listi poročajo, da je beda v Črnigori grozna. Od prebivalstva, ki je štelo pred vojno okoli pol milijona duš, umira mesečno približno 5000 oseb. Največ jih pobere legar zlasti na kmetih, in glad. Italijanski listi očitajo sejanji upravi v Črnigori (ki je večinoma v nemških rokah), da ne poskrbi za živila za ljudstvo. Črnogoreci uživajo drevesno listje, travo in razna zelišča. In vsled tega zbolijo na raznih boleznih. — Eno

Kolajna za ranjence. Naš cesar je ustavil novo vrsto kolajn in sicer kolajno za ranjence. Pravico do kolajne za ranjence imajo vse tiste vojaške osebe, ki so bile na katerikoli način ranjene, ali pa ki so vsled posledic vojne trpele škodo na zdravju in sicer na bojniču, torej vsi invalidi. Nova kolajna je okrogla oblike in iz sive kovine na trioglatem in zelenem traku, obrobiljenim s 5 mm širokim rdečim robom.

Pol milijona vojnih vjetnikov iz Rusije. Naš vojni minister je dne 14. julija rekel nekemu odposlanstvu, da se je dosedaj vrnilo pol milijona vojnih vjetnikov. Vojni vjetniki, ki se nahajajo v Sibiriji, se še pa dosedaj vsled velike daljave in vsled prometnih težkoč niso vrnili, le majhen del vojnih vjetnikov, ki so se nahajali v zapadni Sibiriji, se je vrnil. Vojni minister je tudi izjavil, da dobi dosedno vsak vojni vjetnik, ki se vrne iz Rusije v Avstrijo, dopust 8 tednov ter da se mu morajo izplačati vse pristojbine, ki so mu zakonito zajamčene.

V Rusiji oženjeni vojni vletniki. Kakor poročajo, je med vojnimi vjetniki, ki se vračajo iz Rusije, nepričakovano veliko takih, ki so se bili v Rusiji oženjeni in prihajajo zdaj z ženo in otroki. Na meji so ustavljani za te oženjene vojne vjetnike posebno postajo, ki je pa kmalu postala veliko premajhna. Kadar može, morajo tudi žene prestati predpisano razkuženje. Nato pošiljajo može v vojaško službo, žene, oziroma družine, pa morajo oditi v moživo domovinsko občino ali kamor žele.

Zbiranje perila za vračajoče se vjetnike. Okrajno glavarstvo nas prosi, da pozovemo občinstvo, naj prostovoljno odda odvisno perilo za vračajoče se vjetnike. Kdor bo sedaj prostovoljno oddal, naj si da napraviti potrdilo. Tak bo pozneje pri slučajni prisilni rekviziciji kolikor mogoče vpoštevan.

Siliti se nikogar ne sme k oddaji oblike ali perila.

Dva nova vlaka. Iz Maribora vezi od 15. t. m. proti Gradcu osebni vlak ob 7. uri 4 minute zjutraj. Med Spielfeldom in Mariborom pa vezi od slej drugi osebni večerni vlak. Iz Spielfelda odpelje zvečer ob 8. uri 80. minut, dohod v Maribor

ob 9 uri 4 minute. Večerni vlak iz Ljutomera ima zvezvo s tem vlakom.

Vlom v mlin. V noči od 15. na 16. t. m. so neznani tatovi vlomili v mlin g. Ehrlicha v Kaniži, pokradli vse kmetsko zrnje, ki je bilo v mlinu in porezali jermoneje v vrednosti več tisoč K.

Gospodarske novice.

Oddaja živine v mariborskem okraju. Dobiva mo ostre pritožbe, da veterinarski nadzornik g. Fiser zopet prav pridno ščiti živino graščakov, Scherbauera, Schmidlererja, Rosmanita, Schönborna, Praha in enakih velikašev. Dočim morajo kmetje oddati zadnje vole, krave-mlekarice in dragoceno plemensko živino, imajo graščaki še primeroma veliko živine v hlevih. Predno moremo kaj več ukreniti v varstvo in zaščito kmetskih posestnikov, prosimo, da nam zaupniki natanko poročajo, koliko živine še imajo v posameznih graščinskih hlevih. Poslovalnica slovensko štajerskih poslancev zbira gradivo, ki ga bo predložila v višjem mestu v pretres. Časi turškega paševanja in robote slovenskega kmetskega ljudstva so minili!

Stolniki kmetje, kaj pa to? Vi morate dati skoro zadnji rep starejše živine, meščani pa so oddaje prosti. Nemčurški Mariboržani, Gradčani, Lutjanci in Celjani se hvalijo, da jim ni treba oddajati živine. Vprašajte g. Claryja, odkod ta dvojna mera.

Promet z nahrbtniki je Štajerska cesarska namestnica prepovedala, oziroma omejila. V mariborskem in ptujskem okraju je strogo prepovedano zasebno nakupovanje krompirja in prenašanje z nahrbtniki, in sicer do 28. julija. Po 28. juliju bo v teh 2 okrajih promet z nahrbtniki zopet v toliko prost, da bo smel vsakdo nakupiti pri kmetih krompirja, a le tedaj, če bo oddal za to posebne znamke prometnega lista, ki se dobijo pri okrajnih prehranjevalnih uradih. Prometni list je razdeljen na dva dela. Rdeče prečrtajne znamke veljajo za rani krompir, neprečrtajne pa za pozni krompir. Za eno osebo se sme kupiti do 30. sept. 3 kg krompirja in ga z nahrbtnikom zanesiti od kmeta na dom. V mariborskem in ptujskem okraju stopijo znamke za krompir v veljavno še le dne 28. julija, v drugih okrajih pa že zdaj. Posebne komisije imajo nalog, da odvzamejo krompir ali moko ali žito, ki ga ljudje prenašajo v nahrbtnikih. — Po našem mnenju je prepoved prometa z nahrbtniki velika nesmisel. Za zabavo nikdo ne nosi nahrbtnika. Če vlada prepoveduje ljudem, da se sami trudijo za živila, pa naj poskrbi za to, da ljudje nizkih stanov ne bodo gladovali. Na vsak način pa je tak krompir, ki si ga ubogi ljudje sami poskrbijo, bolje spravljen nego oni, ki ga imajo razni komisjonari, shranjenega v slabih kleteh in drugih dvomljivih shrambah.

Novo žito in mlinške karte. Nekateri okrajni nadzorniki ne potrdijo mlinških kart za zmletje novega žita in zahtevajo, da mora posestnik po prej oddati toliko žita, kolikor ga hoče dati v mlin. Ker bo letos oddaja prostovoljna, je tako prisilno postopanje žitnih nadzornikov, oziroma okrajnih glavarstev popolnoma nepravilno. Mlinške karte mora vsakdo dobiti. Saj vendar ne gre, da bi moral kmet s svojimi ljudmi radi samovoljnosti gotovih ljudi težko delati, žito oddajati, sam pa — stradati. Če kje kak uradnik na ta način stresa sitnoti nad kmetskimi ljudmi, javite to Pisarni Slov. Kmetske Zveze v Mariboru.

Koliko sme na Ogrskem kmet obdržati zrnja? Novine poročajo: „Kmet i njegova držina — od 15 let više — dobi na mesec 15 kg silja, pod 15 letami 12 kg. Kelko dobimo z proso in hajdine, odredi podžupan (alispán). Za semen se niha na katasterski plôži pšenice 100, žita 110, ječmena 100, ovsja 90, in grahorke 90, prosa 20, hajdine 70 kg očiščeno. Na koncu se niha na celo leto 7 meterskih centrov ovsja. Žerbeti pod 2 letami se 3 meterskih centrov niha. Živini se ne niha ječmen, zvün veških bikov, šteri dobitjo 7, teoci do ednoga leta 1 meterski cent. Na svinje se ne niha ječmen i oves, samo kanžori se niha 2 metra i prasici, šteri koti, s prascami vred 3 metrov ječmena ali ovsja. Za krmlene svinje po falati se od 6 metrov več ne niha. Kmet, ki kukuroči tudi maže ječmena na kanžora samo 2 metra, na prasico 1.5, na krmlene po falati 2 metra slobodno niha.“

Do križe štelci? Prekmurske „Novine“ pišejo: „Čuje se, da bodo na njivah križe (kupe snopja) štelci. Potem na doma zmlatilo eden križ žita i eden križ pšenice. Ka ešče se vse vše ne zmislijo. Je-li pa ne velo, ka nõnč na ednou njivi je ne vednaki pov? Kak bi pa te bio vednaki, ki stoji na več njivah ma žito i pšenico?“

Zagotovitev usnja kmetskemu prebivalstvu. — Dne 11. t. m. se je vršila v predsedstvu ministrskega sveta konferenca o preskrbi kmetskega prebivalstva z usnjem, katere se je udeležilo več nemških poslancev. Le-ti so vstreljali na stališču, da se morajo kože iz zasilstva in domačega zakola brezpogoljno prepustiti kmetskemu prebivalstvu. Zastopniki ministrstev, posebno vojnega ministrstva, so izražali razne pomisleke, nakar so poslane naglašali, da je vojno ministrstvo za leta najprej dobro preskrbilo z potrebnim usnjem. Izvršile se bodo nove uralne poizvedbe, nakar se bodo prihodnji teden razprave načrtejevale.

Nove karte za milo dobimo za lubo avgust-september. Karta bo veljala za štiri mesece, a boje imela samo dva odrezka, vsak za en kos mila, preostali odrezki bodo veljali samo za milin prasiek in enako pralnico sredstva.

Svojstvo sadenje kultura? Dunajska „Republika“ poroča, da bo bila kmetska izdala avstrijska kultura

da naredbo, po kateri bo dovoljeno svobodno sadenje tobaka samo za Češko, Moravsko in Štajersko. Ako bo le res? — Sicer pa bo ta naredba najbrž zopet zapozneli ptič naše vlade. Zakaj bi se kaj takega ne izdalо že spomlad?

Dopisi.

Maribor. Za dne 27. julija določena licitacija konj se ne bo vršila.

Pobrežje pri Mariboru. Tovorno za metle g. Lettiga (baje privandran Lah) v Nasipni ulici (Dammgasse) št. 4, je kupil ključavničarski mojster g. F. Farčič za 80.000 K (vojni pohabljene) ter namerava tam ustanoviti podjetje za izdelovanje kmetijskih in drugih strojev.

Pobrežje pri Mariboru. V sredo, dne 17. t. m., je umrla v mariborskem deželnem bolnišnici vdova Barbara Kovačič, stara 64 let, katero je pred nedavnim časom ugriznil stekli pes mesarja g. Filipiča. Omenjeni pes je napravil tudi po drugje več škode, ter so ga baje nekje na Dravskem polju vjeli in seveda pokončali.

Sv. Peter pri Mariboru. V soboto, dne 13. julija, je utonil v Dravi 16letni begunc Livio Bodlich iz Trsta. Bil je izvrsten plavač in je preplaval Dravo večkrat. Tokrat pa ga je gotovo prijet krč v mrzli vodi. Trupla še niso našli. Ce se najde drugod, nai se blagovoljnò takoj naznani občinskemu ali župnijskemu uradu. — Padel je pri Asiagu poddes. Marko Kašman, saper, dne 23. junija 1918. Kroglja je ga zadela v prsi in v njih obtičala. Bil je v vojski že od začetka. Vzornemu mlašeniku naj bo lahka ška zembla!

Hoče. Bralno in gospodarsko društvo priredi v nedeljo, dne 21. julija, popoldne ob štirih in zvečer ob osmih pri g. Pfeiferju burko „Za letovišče.“ Kdor se želi nasmejati in malo razvedriti, naj pride. K obilni udeležbi vabi odbor!

Jarenina. Ciril-Metodova slavnost v nedeljo, dne 14. t. m., je dobro uspela, posebno v gmotnem oziru. Cistega dobička, ki se bo razdelil v narodne namene, je nad 800 K. Cast in hvala radodarnim Jareninčanom, ki so z odprtimi rokami darovali za narodno stvar. Udeležba ni bila ravnoma majhna, a bila bi lahko veliko večja. Take ljudske slavnosti so najboljša prilika, kjer naj bi slovenska inteligencija in slovensko kmetsko ljudstvo prišlo v medsebojen stik, da bi drug drugega spoznali in bi se vzajemno navduševali za narodne ideale. Zato naj bi se zavedal vsak Slovenec, bodisi intelligent, bodisi kmet, da je njegova narodna dolžnost podpirati, sodelovati in obiskovati take prireditve in slavnosti. Hvala vsem sotrudnikom, posebno pa sosedoma g. Knupležu in g. Vauda, ki sta nam Jareninčanom požrtvovalno prihitela na pomoč s svojimi izbornimi močmi.

St. Ilj v Slov. gor. V petek, dne 12. julija, je v Gradcu v zasebni bolnišnici umrla po dolgi, zelo mučni bolezni, spredvana s sv. zakramenti in Bogu vdana gospa Marija Bauman, rojena Ledineg, stara 44 let. Dne 11. t. m. so jo prepeljali po zdravniškem nasvetu v Gradec, kjer je že drugi dan izdahnila svojo blago dušo. Rajna je bila soprga nasega cerkvenega ključarja in veleposestnika g. Janeza Baumana. Pokojnica je bila pravi vzor slovenske in katoliške žene, matere in gospodinje. Svoje otroke je vzgojila v strogo katoliškem duhu. Bila je dika, ponos in glavni steber Baumanove hiše. Kot velika dobronica cerkve in revežev si je pridobila srca vseh. Umrla zapušča globokopotrtega moža, ž hčerki in tri sinove; najstarejši, Janko, se nahaja kot prostovoljec-enoletnik na fronti. Rajna gospa Bauman se je v polni meri zavedala svojega slovenskega rodu. — Slov. Gospodar in „Straža“ sta bila že od nekdaj udomačena v gostoljubni Baumanovi hiši. Ko se je šlo za podpisovanje jugoslovanske deklaracije, ni podpisala samo le ona, temveč z njo vred njeni vrlji otroci, številni posli in drugi uslužbenci. Ko je izvedela, da so vse njeni podložni rade volje se izjavili za Jugoslavijo, je vsakemu se zahvalila. In s kakim zanimanjem je vrla gospa zasledovala vsak posamezni volilni boj! Ž njo je obmejno slovenstvo mnogo, manogo izgubilo. Ime Marije Bauman se bo na vse vede svetilo v zlati knjigi rodoljubnih Slovencev Šentiljske župnije. V Baumanovi hiši je bil že od nekdaj gostoljubno sprejet vsakdo. — Blago pokojnico so prepeljali iz Gradea v St. Ilj, kjer se je vršil pogreb v torek, dne 18. julija. Takega pogreba naša obmejna župnija že dolgo ni videla. Od blizu in daleč so prišli sorodniki in prijatelji, da ji izkažejo zadnjo čast. Pogreb je vodil vč. g. tiskan Cižek, domači vč. g. župnik Evald Vračko pa je daroval ob asistenci vč. g. dr. Medved in vč. g. dr. Slaviča sv. mašo-zadušnico. Nagrobeni govor je vč. g. govoril jareninški dekan vč. g. Cižek. Svetila blagi materi, vrlji gospodinji ter zavedni katoliški narodni Slovenki nekeška luč!

Sv. Jurij v Slov. gor. Nepopisna žalost je začela spoštovano družino Franca Vežjak v Srednjem Gasteraju, ko je došlo poročilo, da je dne 28. junija t. l. od sovražne granate zalet junaka smrti padel najmlajši sin Jožef na italijanskem bojišču. Dopolnil je komaj 18 let, ko je žrtvoval svoje življenje za domovino. Rajni je bil tiheta značaja ter povsod priključen. Dragi Jožef, mirno spavaj v tui zemlji. Nekaj se nad zvezdami ne snidemo na veket!

Sv. Jurij ob Ščavnici. V radgonski bolnišnici je 11. julija v Gospodu umrl obč. svetovalec v Kraljevcih, veren in naroden mož, dolgoleten narodnik »Slov. Gosp.« Anton Štumpf star 57 let. Pogreb se je vršil dne 18. t. m. k Sv. Petru pri Radgoni. Sprevod je bil veličasten, kakršnega si je zasluzil. Na svodenje nad zvezdami!

Prihodnjo nedeljo na slavnost v Slov. Bistrico!

Sv. Urban pri Ptiju. G. Ivan Vojsk je podpisal 40.000 K 8, vojnega posojila.

Središče. Dekliska Zveza ima v nedeljo, dne 21. t. m., popoldne po večernicah, svoj mesečni shod. Pridite v obilnem številu!

Ptujska gora. Kmetijska podružnica za okolico Ptuj priredi v nedeljo 21. julija po jutranji maši pri g. Klemenčiču gospodarsko zborovanje. Kmetovalci pride!

Svetinje pri Ormožu. V nedeljo, dne 21. t. m., se vrši po rani službi božji v svetinski Šoli zborovanje vseh posestnikov iz občin Mihalovci, Veličane in Žerovinci, isti dan popoldne ob dveh pa v runički Šoli za posestnike iz občin Lahonci in Runeč. — Na teh zborovanjih bo poročal zastopnik Kmetijske družbe o novem načinu oddaje zrna ter se bo vršil o tem predmetu razgovor. Vsi posestniki in posestnice pride polnoštevilno!

Hajdin. V Društvenem domu na Hajdinu bo v nedeljo, dne 21. t. m., popoldne po večernicah gospodarski shod Kmetijske družbe zaradi prestopovljene cddaje zrnja. Ker je ta shod velike važnosti za vas gospodarje, zato pride vsi. Naj pridejo tudi gospodinje in mladina; lahko se še tudi o drugih za sčanje čase važnih in koristnih rečeb pogovorimo. Na sad pride zastopnik Kmetijske družbe. Svojo udeležbo je tudi objubil znani vešček g. dr. Otmar Pirkmaier c. kr. namestniški koncipist in vodja okrajne gospodarskega urada v Ptiju.

Sv. Barbara v Halozah. Padel je za domovino priden sin Ropič Jakob (v 19 letu, iz Velikega vrha) dne 3. decembra 1917 ubit od laške granate. Pokopan je bil dne 6. decembra na pokopališču v laškem mestu Trevizo. Jakec je bil Marijin družbenik in zvest bralec Slov. Gosp. Počivaj v miru v teji zemlji!

Sv. Andraž pri Velenju. Dobili smo žalostno poročilo, da je dal svoje življenje za cesarja in domovino B. Čeperlin, mož v lepi možki dobi, star 47 let, dober rokodelec, čevljari in zidar. Služil je domovini že šesto leto. Lansko leto si je nakopal bolezni. Ko je mlo okreval, je moral spet nazaj in se je od prevelikega napora dne 13. aprila zgrudil na tla. Zanesli so ga v bolnišnico, kjer je zaspal dne 14. aprila, ne da bi se za trenutek zavedel. Pokopan je na pokopališču Magnai pri Feltre ob Pijavi. Zapušča žalostno ženo in 87 let staro mater. Rajni ni dobil dopusta že celo leto niti za par dni; vse prošnje niso nič pomagale. Bodil mu lahka tuja italijanska zemlja! Da se vidimo zopet veseli enkrat tam nad zvezdami!

Sv. Martin pri Slovenjgradcu. V pondeljek, dne 22. julija, obhajamo za vso župnijo razveseljivo slavje, petdesetletnico mašništva velečastitega gospoda nadžupnika Ivana Lenart. Ta izredni jubilej vzornega duhovnika in blagega rodoljuba nam bo dal priliko da mu skažemo svoje spoštovanje in svojo hvaležnost. Naša iskrena želja je: Bog ga varui in vstreča v dnu dneva dana sreča!

Bočna. Dne 8. julija se je poročil g. Ant. Zavodovšek z g. Marijo Strmšek. Na gosti se je nabralo za slovenske, hrvatske in avstrijsko-srbske sirote 153 K. — Obilo sreč!

Grajska vas. Dne 8. t. m. je umrla tukaj nad vse skrbna mati, posestnica Marija Derča v starosti 35 let. Zapušča pet malih otročičev. Naj je bo lahka zemljica domača!

Gornjigrad. Bralno društvo in narodna čitalnica ponovita na splošno željo v nedeljo dne 21. t. m. »gro» Deseti brat. Uprozoritev se vrši v graščinski dvorani po večernicah ob 3. uri v dobrodelne namene. Se vabi k obilni udeležbi.

Teharje. Poučno-zabavna prireditev našega izobraževalnega društva zadnjo nedeljo je nad vse lepo uspela. V krasno okinčanem salonu g. Šušteriča se je zbrala v obilnem številu osobito naša mladina ter pozorno sledila govoru svojega voditelja g. dr. Hohnjeca, ki je navdušeno govoril o veliki naši bodočnosti in vremal mlaada srca za velike misli, ki bi se jih naj oklenila z vso močjo svoje duše ravno slovenska mladina. Domaci pevski zbor pa je dal duška z dobro naštudirano skladbo »Jugoslavija prihaja« čustvom ki so prevevala naša srca. Še en lep pojav tega dneva mora zabeležiti naše društvo. Slavno celjsko pevsko društvo se je odzvalo njegovemu povabilu v najobilnejšem številu, zapelo veliko krasnih skladb, katere je občinstvo poslušalo z zelikim odobravanjem. Pevsko društvo prihitelo si z veseljem na lepe slovenske Teharje, pomnožilo si v naših srcih ljubezen do slovenske jesmi in s tem ljubezen do našega naroda in do velike Jugoslavije. Hvala Ti!

Dol pri Hrastniku. V nedeljo dne 28. julija po prvem sv. opravilu bo pri nas ustanovni občinski zbor kmetijske zadruge na Dolu. pride g. nadrevizor Pašenjak iz Maribora. Člani, ki ste se prijavili zadrugi, pride polnoštevilno na zborovanje! Iskreno vabljeni vsi, ki vedo cerenit važnost in pomen zadržništva!

Dol pri Hrastniku. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 21. t. m., dve gledališki predstavi in sicer enodejanko »Stražovi« in »Ljubezen Marijinega otroka«, igro v treh dejanjih. Cisti dobiček je namenjen slovenski Šoli v Mariboru. pride v obilnem številu!

St. Rupert nad Laškim. Katoliško izobraževalno društvo ima v nedeljo, dne 21. t. m., občni zbor po običajnem sporedru in sicer ob 8. uri zjutraj. Udeje in priatelji društva vsi na svidjenje!

Sv. Lenart nad Laškim. Kruta vojska je zahvalila zopet svojo žrtev. Dne 8. julija je umrl v mestu Belluno v Gornji Italiji tukajšnji rojak, g. nadporočnik Bruno Flis na posledicah težke rane, katero je dobil dne 13. junija v bojih ob reki Pijavi. Potremu očetu, ki je v svoji starosti stavil veliko upanja na svojega sina in vsem drugim domaćim naše iskreno sožalje!

Trbovlje. V nedeljo, dne 28. t. m., popoldne ob 3 uri priredijo dekleta in fantje Bralnega društva v Društvenem domu igri »Raz Marijino srce« in »V ječi«.

Razne novice

Koruza kot — kurivo, a ne v Nemčiji ali Avstriji, temveč v Ameriki. Angleški list »Times« poroča, da je Argentinija pridelala letos 4/5 milijona ton koruze. Sama je rabi za prehrano in za krmamo samo 2 milijona ton. Nemogoče te tako ogromno količino koruze spraviti v Evropo. Ker je premog in les zelo drag, rabijo sedaj Amerikanci koruzo za kurivo železniških strojev. Goreča koruza baje da več vročine kot premog. — Tudi senice in ječema je pridelala Argentinija letos toliko kot še nobeno leto prej.

Vrednost krave. Pogorel je siromašen Slovák. Zgorela mu je borna koča, žena in krava. S solzami v očeh se je nagnil preko krave, gladičjo po glavi in dejal: „Kravica ti moja mila, zakaj pa nisi mukala? Oženiti se je lahko, ali tako lepo kravo sedaj kupiti, oh, to je težko, tako težko!“

Tisoč lir za osla. V Viterbu v Toskani je bil po prodanju par volov za 12.000 lir in en osel za 1000 lir.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Naročnikom in dopisnikom: Ker še vedno tiskarna ni dobila papirja, smo tudi tokrat morali izdati naš list samo na 4 straneh. Vsled tega smo morali izpustiti nenevjne inserate ter skrčiti dopise in druga poročila. Prosimo, da nam oprostite!

Trst, 10. julija 1918 66 19 71 64 39
Dunaj, 13. julija 1918 26 60 50 56 30

Otvoritev mlina. Inžener Bedacht je kupil mlin g. Ašenbrenerja na Črni gori Ptiju in prosi cenj občinstvo, da se poslužuje njegovega mlina in dà v njem mleti svoje žito. Zagotavlja vse najboljše in najtočnejše postrežbe. Mleti se bo začelo takoj, kakor hitro bo cenj. občinstvo prineslo v mlin zaostno množino žita.

Mala razprava.

Eta beseda stane 10 znamenj.

Kupi se:

Harmonij, že rabljen se kupi v bližini Maribora. Naslov v upravi Slov. Gosp. pod »Harmonij« 891.

Sadni mlin. Kdo bi ga imel na prodaj, če tudi starega v dobrem stanju. Na željo se plača tudi z živili. Ponudba na upravo tega i sta pod »Gorenšek« št. 830.

Proda se:

Enovprežni vez se proda. Franc Perk, počivalnjica vezov, grad Burg, Maribor. 872

Močen voz za deželo se proda.

Franz Leskovsek, Gaberje pri Celju. 873

čeb metrov flage domačega plavila se proda.

Kdo želi kupiti, njo se oglaši pri Ernstu Majheniču v Pobrežju, p. Sv. Vid na Ptuju.

874

Imam iz kamnoloma Donačke go-

rova vaskovrste milinske kamne na

prodaj. Tudi škrilje za domačo

rabo. Jože Planina Bogatac, Sta-

tevko. 857

Deolmalne točnice od 150 do 1000

kg. Kakor tudi tehtice za naglo

rabo, na vsak kraj proda. Franc

Šalter, Cesta na Pobrežje 8. 887

Maribor. 887

Samostojna kuharica isče službo

na deželi. Naslov: Kuharica 44.

Poste restante Sv. Trojica v Slov.

Trojica v Slov. gor. 880

Mlad trgoški pomočnik mešane stroke, zeli svojo službo spremeni. Ponudbe na Al. Vučko, Križevci pri Ljutomeru. 889

MAJER, prost vojažine, oženjen, do 2 otroka, slovenskega rodu, nekaj nemške, izvezan na sadjarstvo in vinarstvo. Zena večka živinoreje, se sprejme sredi meseca avgusta na nekem posetivu na Sp. Štajerskem. Deputat ali pa popolna oskrba. Plača po dogovoru. Stalna služba. Ponudbe pod »Majer 403« na Kienreichovo, anonečno pisarino, Gradič, Sackstraße 4—6 (Kienreich 19).

Za večje posetivo na Južno Štajersko se isče oskrbalka z ženo, ki zna za večje število stalnih delavcev kuhati. Oskrbnik mora biti večji poljedelstva in gospodarstva, energičen in trezav delovodja. Stanovanje, kurjavo ter predelke, kuharji jih na posetivo zmanjšati, dà gospodar. Plača po dogovoru. Prijava na zastopnika: Dr. A. Božič, odvetnik v Celju. 871

Alojzija Grubelnik, p. d. Črepč

bivši veleposesnik, župan i. r. d.

dne 19. julija ob 7. uri zjutraj

Zemeljski ostanki so se po-

ložili k večemu počitku 12. ju-

lijia ob 11. uri predpoldne.

Zahajajoča rodbina Grubelnik,

p. d. Črepč 878 b

Nasledi vsakega drug. obvestila

† Potri globoke žalesti nazna-

nja podpisana rodbina vest, da je

preminil njih blagi oče in star

ede

Al.ijz Grubelnik, p. d. Črepč

bivši veleposesnik, župan i. r. d.

dne 19. julija ob 7. uri zjutraj

Zemeljski ostanki so se po-

ložili k večemu počitku 12. ju-

lijia ob 11. uri predpoldne.

Ribnica na Poh. 14. jul. 1918.

Zahajajoča rodbina Grubelnik,

p. d. Črepč 878 b

Zahvala.

Vsem sorodnikom in znan-

cem, ki so spremili našega pre-

debrega in ljubega očeta, oziroma

staroga očeta

Alojzija Grubelnik, p. d. Črepč

k večemu počitku, darovalcem

vezence, častiti duhovščini, učite-

ljstju ter vrem dragim udeleženc-

m isrekamo za izkanano ma-

zadnjo čast najprejšje zahvalo.

Ribnica na Poh. 14. jul. 1918.

Zahajajoča rodbina Grubelnik,

p. d. Črepč 878 b

Zahvala.

Vsem sorodnikom in znan-

cem, ki so spremili našega pre-

debrega in ljubega očeta, oziroma

staroga očeta

Alojzija Grubelnik št. 885.

Več stare oblike, hriščne in konj-

</